

Tillsynsplan 2023 med behovsutredning 2023-2025

Myndighetsutövning Miljöbalken med flera

Bygg- och miljönämnden 2023-01-25, § 8

1. Innehållsförteckning

1. Innehållsförteckning.....	2
2. Inledning.....	4
3. Personal	4
4. Avgiftsfinansiering	4
5. Behovsutredning 2023-2023.....	5
5.1. Miljöbalken, med flera.....	5
5.2. Olika kategorier av tillsyn	6
5.2.1. Styrd tillsyn - Beräkning av resursbehov.....	7
5.2.2. Behovsprioriterad tillsyn – Beräkning av resursbehov	7
5.2.2.1 Föreordnade områden.....	7
5.2.3. Händelsestyrd tillsyn – Beräkning av resursbehov.....	8
5.2.4. Skattefinansierad tillsyn – Beräkning av resursbehov.....	8
5.2.5. Egen och gemensam tid samt Tillsynsrelaterat arbete – Beräkning av resursbehov	8
5.2.6. Sammanfattning	9
6. Tillsynsplan 2023.....	9
6.1. Prioriteringar.....	10
6.2. Miljöskydd.....	11
6.2.1. Tillsyn på verksamheter som behandlar, samlar in eller transporterar avfall.....	13
6.2.2. Projekt/Processer under 2023.....	13
6.2.3. Nationell strategi för miljöbalkstillsynen 2022-2024.....	13
6.3. Hälsoskydd.....	15
6.3.1. Nationell strategi för miljöbalkstillsynen 2022-2024.....	16
7. Miljömål i tillsynen.....	17
8. Åtgärder för att uppfylla miljö kvalitetsnormerna (MKN) enligt vattendirektivet	18
8.1 Södra Östersjöns och Västerhavets Vattendistrikt.....	18
Åtgärd 1 – Vattenplanering	18
Åtgärd 2 – Miljö tillsyn	18
Åtgärd 3 – Dricksvattenskydd.....	19
Åtgärd 4 – Fysisk planering	19
Åtgärd 5 – VA-plan inklusive dagvatten.....	19
Åtgärd 6 – Dioxiner från småskalig förbränning	19
9. Nedprioriteringar och Tillsynsskuld 2023	19

9.1. Nedskräpning (ej klagomål).....	20
9.2. Uppföljning av tillstånd inom renhållning.....	20
9.3. Rökfria miljöer (förutom förskolor några restauranger)	20
9.4. Strandskydd, förebyggande tillsyn	20
9.5. Försäljning burkar och PET	21
10. Uppföljning och Utvärdering av tillsynen.....	21

2. Inledning

Enligt miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ska det hos den operativa tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Utredningen ska avse en treårsperiod och den ska ses över vid behov, dock minst en gång per år. Ett register ska föras över de verksamheter som behöver återkommande tillsyn. Baserat på utredningen och registret ska myndigheten inför varje verksamhetsår göra en samlad tillsynsplan.

Tillsynsplanen behandlar den tillsyn och kontroll som bygg- och miljönämnden har ansvar för enligt lagstiftning och enligt kommunens reglemente. Bygg- och miljönämnden ska besluta om behovsutredning och tillsynsplan. Föreliggande utredning omfattar tillsyn över miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, men även försäljning av vissa receptfria läkemedel, sprängämnesprekursorer, e-cigarett, folköl, alkoholservering, tobak och strålskydd.

3. Personal

Bygg och miljö är en ren myndighetsavdelning med 11 handläggare, en registrator och en stf bygg- och miljöchef och en bygg- och miljöchef. Totalt är det 14 tjänster. Inom miljö- och hälsoskyddsområdet finns 6 tjänster.

Årsarbetstid för en heltidstjänst är 2 000 timmar enligt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). När schablon för semester, sjukdom och helgdagar är borträknat är den faktiska tiden ungefär 1 650 timmar. Tiden för planerad tillsyn för en heltidshandläggare beräknas till 525 timmar per år. Händelsestyrd tillsyn beräknas till 275 timmar i genomsnitt och skattefinansierad tillsyn till 175 timmar. I övrigt är beräknad tid för så kallad Egen och gemensam tid (möten, utbildning mm) beräknad till 685 timmar per heltidshandläggare.

4. Avgiftsfinansiering

Tillsyn och kontroll ska vara avgiftsfinansierad i så hög utsträckning som möjligt. Hörby tar ut avgifter genom en timtaxa som idag är 1 025 kr per timme. Verksamheter som fått tillsyn inom miljö- och hälsoskyddsområdet betalar i efterhand för den tid tillsynen har tagit. Många typer av verksamheter har en fast tillsynsavgift enligt taxan och resterande betalar en timavgift efter hur lång tid tillsynen tagit.

I tillsynsavgiften ingår förberedelsearbete, inläsning, bokning av besök, körtid, själva besöket, eventuella utredningar (t ex kontroll med centrala myndigheter, interna diskussioner, kontroll mot lagstiftning och prejudicerande domar), rapport- och beslutsskrivning, debitering, diarieföring och arkivering. Tillsynsintervallet inom miljöbalkstillsynen baseras till stor del på handläggarens erfarenheter om verksamheten. Mycket brister innebär tillsyn med kortare intervaller vilket innebär att de verksamheterna får betala mer tillsynsavgift än de verksamheter som har mindre brister och därmed längre tillsynsintervall.

Tillsyn som täcks av kommunbidrag är t ex rådgivning, granskning av planer, remisser, förebyggande information, uppdatering av hemsida och obefogade klagomål.

5. Behovsutredning 2023-2023

5.1. Miljöbalken, med flera

Tillsynen ska säkerställa syftet med miljöbalken och dess följdlagstiftning, samt övriga lagstiftningar som alkohollagen och tobakslagen. Tillsynsmyndigheten ska därför på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera att lagstiftningen (inklusive villkor meddelade i tillstånd) följs. Myndigheten ska också vidta åtgärder för att åstadkomma rättelse men även genom rådgivning, information och liknande skapa förutsättningar för att lagstiftningens ändamål tillgodoses.

Ansvarsområdet är mycket brett och omfattar bland annat tillsyn beträffande skydd av områden, miljöfarlig verksamhet, hälsoskydd, verksamheter som orsakar miljöskador/efterbehandling av förorenade områden, skötsel av jordbruksmark, kemiska produkter och biotekniska organismer, avfall och producentansvar samt försäljning av tobak och servering av alkohol.

I kommunen finns ca 70 C-verksamheter (anmälningspliktiga) och ca 680 U-verksamheter (miljöfarliga verksamheter som inte är anmälningspliktiga). C-verksamheterna har ett lagstadgat krav på en framtagen egenkontroll enligt förordningen om verksamhetsutövers egenkontroll. En stor del av tillsynen på dessa företag och lantbruk innebär att kontrollera egenkontroll, så kallad systemtillsyn.

Inom de så kallade U-verksamheterna ingår verkstäder, åkerier, mekaniska verkstäder, tandläkare, lantbruk (inklusive hästgårdar och lantbruk med endast växtodling) med flera verksamheter. På både C- och U-verksamheter kontrolleras bland annat lagring och användning av kemikalier, hantering av avfall inklusive farligt avfall, avloppssystem med slam- och oljeavskiljare mm. Tillsynen kan även inriktas med ett fokus inom ett speciellt område.

Tillsynen på lantbruk är inriktad på lagring av gödsel och hantering av växtskyddsmedel, kontroll av sprutjournaler samt övrig hantering av kemikalier och avfall. Även lagring och användning av gödselmedel mm kontrolleras vid tillsynen. Hästgårdarnas tillsyn syftar främst till att gårdarna ska ha en godkänd hantering av stallgödsel.

Idag finns det 8 st vindkraftverk i kommunen. Tillsynen på dessa omfattar kontroll av att verksamheterna följer de villkor/försiktighetsmått som givits i samband med etableringen, egenkontroll, samt hanteringen av farligt avfall och kemikalier mm som används vid service. Tillsynen sker främst som granskning av årsrapporter.

Det finns ca 3 200 små avlopp i kommunen. Enligt vattenmyndighetens åtgärdsprogram behöver kommunen ställa krav på hög skyddsnivå för enskilda avlopp som bidrar till att en vattenförekomst inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status. De små avlopp som inte har trekammarbrunn med efterföljande rening som t ex infiltration eller markbädd, har mer eller mindre direkt utsläpp till någon form av recipient. Det kan vara åkerdränering, öppet dike, vägdike eller liknande. Diken och dräneringar hamnar till slut i vattendragen, där de kan bidra till att vattendraget inte uppnår kvalitetsmålet god ekologisk status. Bygg och miljö har under många år arbetat mycket med små avlopp i tillsynen, främst med de riktigt dåliga avloppen, som inte uppfyller reningskraven. Under 2017 antogs en VA-plan för Hörby kommun, som under 2022 omarbetas.

Hälsoskydd omfattar bland annat hotell och pensionat, hygienlokaler (tatuering, massage, fotvård mm), skolor, förskolor, bad, vårdlokaler samt hyresbostäder. Inom bygg- och miljönämndens tillsynsområde finns även handel med receptfria läkemedel samt försäljning av folköl, tobak och

e-cigaretter. Bygg- och miljönämnden har även tillsyn över tillstånd för försäljning av tobak samt servering av alkohol (separat tillsynsplan).

Tillsynen på hygienlokaler innefattar bland annat att kontrollera rutiner för städning och rengöring, förvaring av städkemikalier, kontroll av märkning på produkter till försäljning. I kommunen finns ca 18 st anmälningspliktiga hygienlokaler (akupunktur, tatuering, fotvård mm) och ca 40 st icke anmälningspliktiga (frisör, massage, hudvård mm).

Förskolor och skolor är också anmälningspliktiga verksamheter. I kommunen finns 27 st, de flesta är kommunala. Tillsynen utförs för att säkerställa att barn och elever inte utsätts för hälsorisker under sin vistelse på förskolan eller skolan. Det innebär att verksamheterna ska ha rutiner för att kontrollera ventilation, radon, fukt förekomst samt rutiner för städning och underhåll.

Bassängbad tillhör också anmälningspliktiga verksamheter. Rutiner för provtagning och rengöring är en viktig del i tillsynen. Förvaring av kemikalier och städning är också delar som ingår i tillsynen på bassängbad.

I tillsynen på verksamheter som säljer tobak, folköl och receptfria läkemedel ingår bland annat att kontrollera marknadsföring samt hur kraven på åldersgräns vid inköp uppfylls.

5.2. Olika kategorier av tillsyn

Behovsutredningens fyra kategorier; Styrd tillsyn, Behovsprioriterad tillsyn, Händelsestyrd tillsyn och Skattefinansierad tillsyn ska efter prioritering föras över till tillsynsplanen där resursbehovet bestäms. I figur 1 illustreras basbehovet under den svarta linjen, dvs hur mycket resurser som behövs för att utföra styrd tillsyn och händelsestyrd tillsyn. Resurserna ska fördelas under tillsynsplanens treårsperiod. För de övre delarna, behovsprioriterad och skattefinansierad tillsyn, sker en prioritering under treårsperioden.



Figur 1. Schematisk bild av resursfördelning i en behovsutredning. Från SKL:s skrift "Kommunala behovsutredningar".

Nuvarande behovsutredning sträcker sig mellan åren 2023-2025.

5.2.1. Styrd tillsyn - Beräkning av resursbehov

Här finns verksamheter med störst behov och krav, det vill säga tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheter. Enligt SKR (Sveriges kommuner och regioner) ska tillsynsbehovet täckas i tillsynsplanen i form av årliga tillsynsaktiviteter. Det kan, förutom tillsynsbesök, vara granskning av årsrapporter eller annan tillsyn där skriftliga uppgifter begärs in.

Tabell 1. Bedömt behov för 2023-2025 gällande Styrd tillsyn, anges i timmar.

Arbetsområde	Bedömt behov 2023	Bedömt behov 2024	Bedömt behov 2025
Miljöskydd	582	444	285
Hälsoskydd	442	466	574
Summa	1 024	910	859

5.2.2. Behovsprioriterad tillsyn – Beräkning av resursbehov

Kategorin omfattar verksamheter som inte är anmälningspliktiga, men kan även omfatta statliga tillsynsprojekt, inventeringar mm. Tillsynsbehovet ska planeras över tre år genom återkommande tillsyn, vid behov. En bedömning ska göras av hur lång tid det ska ta att nå effekten av tillsynen. Det är även viktigt att ange vilka delar som inte prioriteras, se vidare under Nedprioriteringar.

Tabell 2. Bedömt behov för 2023-2025 gällande Behovsprioriterad tillsyn, anges i timmar.

Arbetsområde	Bedömt behov 2023	Bedömt behov 2024	Bedömt behov 2025
Miljöskydd	1 500	1 564	1523
Hälsoskydd	247	265	254
Summa	1 747	1 829	1 777

5.2.2.1 Förorenade områden

Inom området miljöskydd finns bland annat förorenade områden som ett tillsynsområde. Här finns både pågående verksamheter och nedlagda verksamheter i Länsstyrelsens databas EBH-stödet.

Bygg & Miljö har under flertalet år arbetat med pågående verksamheter som kan orsaka föroreningar och riskklassat dem enligt Naturvårdsverkets metod för inventering av förorenade områden. Det återstår nu endast ett fåtal, som vi går igenom i samband med ordinarie tillsyn på verksamheten (så kallad Mifo 1). Nedlagda verksamheter har hittills inte riskklassats systematiskt. Länsstyrelsen Skåne ser dock ett behov av att vi även går igenom nedlagda verksamheter och riskklassar dem. Verksamheter som blivit riskklassade som 1 eller 2 behöver vi gå vidare med och se till att undersökningar eller liknande blir utfört (så kallad Mifo 2). I vissa fall kan de därefter få en annan riskklass.

I bilagan Handlingsplan förorenade områden i Hörby kommun, beskriver vi bakgrund och lägesbeskrivning, uppdelningen av antalet objekt inom olika riskklasser, hur tillsynsarbetet bedrivs samt prioriteringar och mål.

5.2.3. Händelsestyrd tillsyn – Beräkning av resursbehov

Här bedömer vi behovet av tillsyn utifrån tidsredovisning i verksamhetssystemet och tidigare erfarenheter. Bland annat ingår ansökningar/anmälningar och klagomål i den här kategorin. Resurser behöver finnas för denna typ av tillsyn, utan att det tar resurser från t ex den styrda tillsynen.

Tabell 3. Bedömt behov för 2023-2025 gällande Händelsestyrd tillsyn, anges i timmar.

Arbetsområde	Bedömt behov 2023	Bedömt behov 2024	Bedömt behov 2025
Miljöskydd, prövning och granskning	1 194	1 200	1 204
Miljöskydd, klagomål	254	280	280
Strandskydd	40	40	40
Hälsoskydd, prövning och granskning	145	145	145
Hälsoskydd, klagomål	252	252	252
Övrigt, Uppföljning efter tillsynsbesök (schablon)	300	300	300
Summa	2 185	2 217	2 221

5.2.4. Skattefinansierad tillsyn – Beräkning av resursbehov

Så mycket tillsyn som möjligt ska vara avgiftsfinansierad, när det inte är möjligt måste tillsynen skattefinansieras. Det kan omfatta arbete med sanktionsavgifter, åtalsanmälningar, ogrundade klagomål, remisser och uppföljningar.

Tabell 4. Bedömt behov för 2023-2025 gällande Skattefinansierad tillsyn, anges i timmar.

Arbetsområde	Bedömt behov 2023	Bedömt behov 2024	Bedömt behov 2025
Remisser	114	114	114
Överklaganden, Åtalsanmälningar, Sanktioner	145	145	145
Obefogade klagomål	270	270	270
Inventeringar	320	175	175
Övrigt (Granskning detaljplaner, restid, referensmätningar mm)	284	278	278
	1 133	982	982

5.2.5. Egen och gemensam tid samt Tillsynsrelaterat arbete – Beräkning av resursbehov

Möten, planering, kvalitetsarbete, kompetensutveckling, rådgivning mm är skattefinansierat, men räknas inte som tillsyn och ingår därför inte i SKRs modell för behovsutredning. Detta är arbete som vi behöver utföra för att tillsynen ska fungera, vi ska kunna utveckla verksamheten och ge rådgivning enligt tillsynsmyndighetens uppdrag.

Tabell 5. Bedömt behov för 2023-2025 inom arbetsområdet, anges i timmar.

Arbetsområde	Bedömt behov 2023	Bedömt behov 2024	Bedömt behov 2025
Egen och gemensam tid:			
Kompetensutveckling och friskvård	920	920	990
Externt och internt samarbete	318	278	278
API, tillsynsmöte, facklig tid, nätverksträffar, externa projekt mm	660	660	660
Verksamhetsplanering, uppföljning, internkontroll, medarbetarsamtal mm	660	660	660
Verksamhetsutveckling, kvalitetsarbete, hemsida mm	760	760	760
Tillsynsrelaterat arbete:			
Informationssökning, nyhetsbevakning, inläsning lagstiftning, vägledningar mm	250	250	250
Rådgivning och service	440	440	440
Administration, registerhållning mm	2 077	2 127	2 077
Summa:	6 045	6 135	6 115

5.2.6. Sammanfattning

Behovsutredningen ger ett sammanlagt behov av 12 134 timmar för att tillsynen inom bygg- och miljönämndens tillsynsansvar, inom områdena miljö- och hälsoskydd, ska kunna utföras. Det ger 7,6 handläggartjänster. Att jämföras med budgeterade handläggartjänster 2023 på 7,0 (se även avsnitt 3. Personal).

6. Tillsynsplan 2023

Bygg- och miljönämndens tillsyn och kontroll, inom områdena miljö- och hälsoskydd, styrs av regler i miljöbalken, strålskyddslagen, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel, alkohollagen, tobakslagen, lag om e-cigarett och påfyllningsbehållare samt lagen om foder och animaliska biprodukter.

Kommunens del i tillsynen är en länk i det nationella tillsynsarbetet. Det operativa tillsynsansvaret är fördelat på fler än 300 regionala och lokala myndigheter. För den centrala tillsynsvägledningen ansvarar ett antal statliga myndigheter, bland annat Folkhälsomyndigheten, Naturvårdsverket, Socialstyrelsen och Jordbruksverket. Länsstyrelsen är regional tillsynsmyndighet och har ansvar för tillsynsvägledning åt kommunerna såväl som ett ansvar för att följa upp och utvärdera kommunernas tillsyn och kontroll.

Utöver den planerade tillsynen, utförs mycket så kallad händelsestyrd (oplanerad) tillsyn. Det handlar om anmälningar av värmepumpar, spridning av bekämpningsmedel eller anmälan av C-verksamheter, skollokaler med flera. Vidare hanteras klagomål, remisser, information och upplysningar till allmänhet samt verksamheter mm.

6.1. Prioriteringar

Den händelsestyrda tillsynen är ofta svår att beräkna och kan bli större än förväntat. Det kan innebära att viss planerad tillsyn inom området behovsprioriterad tillsyn inte hinns med. Därmed måste en prioritering göras inom den behovsprioriterade tillsynen över vad som absolut måste utföras och vilken tillsyn som kan prioriteras ner om så behövs.

Vid prioriteringen har en matris använts där branscherna delats in i kategorierna högt tillsynsbehov, normalt tillsynsbehov, lågt tillsynsbehov eller sporadiskt tillsynsbehov.

Vi använder oss av ett system med prioriteringar 1, 2 och 3 enligt följande:

- 1 = ska utföras
- 2 = bör utföras
- 3 = om tid finns

Prioritet 1 är den tillsyn som måste utföras, här kan ingen nedprioritering göras. När det gäller prioritet 2 bör den utföras, men om den händelsestyrda tillsynen blir större än beräknat är det inom denna kategori som nedprioriteringar kan göras. Prioritet 3 är den tillsyn som utförs endast om tillsynen inom både prioritet 1 och 2 utförts samt om händelsestyrd tillsyn blir mindre än beräknat.

I tabellerna nedan anges vilken prioritering respektive område har. Det är endast den tillsyn där det finns ett behov, enligt behovsutredning av tillsyn under 2023, som finns med i tabellerna. Tillsynsområden med längre besöksintervall och som därmed inte har behov av tillsyn under 2023 är alltså inte med. Det handlar t ex om offentliga lokaler, ej anmälningspliktiga hygienlokaler, avloppsanläggningar 25-100 pe, elektronikavfall, försäljning av impregnerat trä, vattenanläggningar fritidsbyar, skolor.

6.2. Miljöskydd

Miljötillsyn sker på industrier och andra miljöfarliga verksamheter inom kommunen. Syftet med tillsynen är att minska utsläppen av föroreningar till mark, vatten och luft från dessa verksamheter, samt att hanteringen av kemikalier och farligt avfall ska ske på ett godtagbart sätt. I samband med inspektioner på verksamheterna sker även genomgång av utrustning för rening, egenkontroll liksom eventuell störning till omgivningen i form av buller, lukt och damm m.m. I miljöbalken regleras vilka verksamheter som är tillstånds- respektive anmälningspliktiga.

Miljötillsyn av lantbruk innebär bland annat kontroll av hantering och förvaring av kemiska bekämpningsmedel, avfall, cisterner, växtnäring, vinterbevuxen mark och gödselhantering. Syftet med tillsynen är att minska övergödning, utsläppen av föroreningar till mark, vatten och luft från dessa verksamheter, samt att hanteringen av kemikalier och farligt avfall ska ske på ett godtagbart sätt. Vad som kontrolleras varierar beroende på vilken verksamhet som bedrivs. Tillsyn görs på stora och små djurgårdar, gårdar med bara växtodling samt hästgårdar. Tillsynen på hästgårdarna fokuserar mer på gödselhantering på gården och i hagarna och görs mer sällan. Gårdar med bara växtodling har oftast mer användning av bekämpningsmedel varför mer fokus läggs på det medan djurgårdarna omfattas av alla tillsynspunkter.

Bilskrotar, deponier, kemptvättar och bensinstationer är exempel på anläggningar där föroreningar i mark ofta förekommer. Många ämnen är långlivade och kan ge negativa konsekvenser för människor samt växt- och djurliv. Vid tillsynen kontrolleras att undersökningar och saneringar från nedlagda verksamheter utförs på rätt sätt.

All verksamhet inom miljötillsynen kan inte planeras. Inom vissa ämnesområden styrs den dagliga verksamheten i hög grad av antalet inkommande ärenden. Inom andra ämnesområden kan tillsynen bedrivas mer planerat. Ämnesområden med många inkommande ärenden är enskilda avlopp, värmepumpar, och köldmedier. Bygg- och miljönämnden är även remissinstans för bland annat detaljplaner och bygglovsärenden.

Tabell 6. Ämnesområden inom arbetsområdet miljöskydd – verksamheter, avfall, kemikalier och avlopp.

Miljöfarlig verksamhet	Förorening mark/byggnader
Fordonsbranschen	Förorenade områden
Byggbranschen	Förorenade byggnader
Verkstadsindustri	Deponier
Avloppsreningsverk	Återvinningscentraler
Små avlopp	Avfall
Värmepump	PCB
Täkter	Mellanlagring
Tvätterier	Olje- & kemikalieolyckor
Motor- och skjutbanor	Kemisk verksamhet
Energiproduktion/Vindkraft	
Tandläkare	Försäljning
Medicinteknisk industri	Kemiska produkter
Cisterner	Kemikalier i varor
Lantbruk	Impregnerat trä
Bekämpningsmedel	PET-flaskor och burkar
Slam och gödsel	Sprängämnesprekursorer

Tabell 7. Planerad tillsyn 2023 inom arbetsområdet miljöskydd – verksamheter, avfall, kemikalier och avlopp.

Tillsynsområde	Tidsåtgång 2023 (tim)	Jmf behov 2023 (tim)	Planerad i projekt/process	Kategori	Prioritering
Djurhållning C-anläggning, >100 de	6	60		Styrd tillsyn	1
C-anläggningar inom industri, fordonstvätt, avlopp mm	120	156	x	Styrd tillsyn	1
Granskning årsrapporter C-anläggningar och köldmedier	190	330		Styrd tillsyn	1
Djurhållning 10-100 de	170	132		Bebosprioriterad tillsyn	
Djurhållning <10 de (inkl. hästgårdar)	0	32		Bebosprioriterad tillsyn	1
Växtodling >25 ha	0	42		Bebosprioriterad tillsyn	1
Fordonsbranschen	105	35		Bebosprioriterad tillsyn	1
Övriga U-anläggningar	70	21		Bebosprioriterad tillsyn	1
Avloppsanläggningar 100-200 pe	20	10		Bebosprioriterad tillsyn	1
Avloppsanläggningar under 25 pe	630	630		Bebosprioriterad tillsyn	1
Dagvattenanläggningar	7	84*		Bebosprioriterad tillsyn	1
Försäljning kemikalier, tillståndspliktiga produkter	6	6		Bebosprioriterad tillsyn	2
Försäljning kemikalier detaljhandel	95	91		Bebosprioriterad tillsyn	2
Förorenad mark (Pågående verksamheter, MIFO 1)	27	0		Bebosprioriterad tillsyn	1
Förorenad mark (Nedlagda verksamheter, MIFO 1)	35	35		Bebosprioriterad tillsyn	1
Förorenad mark (Riskklass 2, MIFO 2, pågående och nedlagda)	20	22		Bebosprioriterad tillsyn	2
Verksamheter och fastigheter inom vattenskyddsområde	100	0	x	Bebosprioriterad tillsyn	1
Tandläkare	12	0		Bebosprioriterad tillsyn	1
Nedlagda kommunala deponier	12	15		Bebosprioriterad tillsyn	1
Avfallshantering livsmedel (lag om foder och ABP)	21	21		Bebosprioriterad tillsyn	2
Uppföljning av renhållningstillstånd	0	54		Bebosprioriterad tillsyn	Nedprioriterat
Inventering och uppföljning bergvärme- och grundvattentillstånd	90	90		Skattefinansierad tillsyn	Prio 2, 45 b Prio 3, 45 b
Uppföljning tillstånd bekämpningsmedel	70	0		Bebosprioriterad tillsyn	2
Skrotupplag/nedskräpning	0	50		Bebosprioriterad tillsyn	Nedprioriterat
Naturreservat	10	10		Bebosprioriterad tillsyn	1
Strandskydd	0*	50		Bebosprioriterad tillsyn	Nedprioriterat

*Tillsynen kan inte utföras förrän huvudansvarig för kommunala anläggningar inte är fastställt.

**Förebyggande tillsyn avses här. Ansökan om dispenser är inte med här då det är kommunstyrelsens ansvarsområde.

6.2.1. Tillsyn på verksamheter som behandlar, samlar in eller transporterar avfall

Enligt miljötillsynsförordning (2011:13) 10 a § ska det finnas ett tillsynsprogram för de verksamheter som behandlar avfall eller samlar in, transporterar, förmedlar eller handlar med avfall samt även verksamheter där farligt avfall uppkommer i den yrkesmässiga verksamheten. I tillsynsprogrammet ska myndigheten ange hur ofta tillsynsbesök ska genomföras.

Vi utför tillsyn på alla verksamheter i vårt register med olika tillsynsintervall beroende på typ av verksamhet. De verksamheter som behandlar, samlar in, förmedlar eller handlar med avfall är C-verksamheter. Vi besöker dem med 3-års intervall och de lämnar även en årsrapport varje år. I registret över alla verksamheter finns det angivet vilka som utför ovanstående och som vi därmed ska kontrollera särskilt enligt miljötillsynsförordning (2011:13) 10 c §.

6.2.2. Projekt/Processer under 2023

Vi har planerat **tillsynen på C-verksamheter 2021-2024** som ett projekt. I projektet ingår att utföra löpande tillsyn på C-verksamheter, med fokus på avfall. Tillsynen behöver även innefatta andra områden, som t ex energi och uppföljning av brister från föregående tillsyn. Efter beslut om tillsynsplanen kommer vi att uppdatera projektplanen med tillhörande Gaant-schema för processen.

6.2.3. Nationell strategi för miljöbalktillsynen 2022-2024

Inom området miljöskydd är föreslagna åtgärder och tillsyn under 2023 (ej specificerat år för genomförande) som rör kommunen som tillsynsmyndighet följande:

6.2.3.1. Illegal avfallshantering

- Länsstyrelserna anordnar myndighetsgemensam tillsyn för att kontrollera avfallstransporter.
- Kontrollera transporttillstånd, rutiner för upprättande av transportdokument, anteckningsskyldighet samt kontroll av uppgifter till avfallsregistret på utvalda åkerier.
- Inventera för att hitta illegal avfallshantering exempelvis genom att kontrollera områden där risken för sådan verksamhet är stor.
- Genomföra uppsökande tillsyn med fokus på illegal avfallshantering
- Vid tillsyn på miljöfarliga verksamheter spåra avfall genom att nyttja avfallsregistret, kontrollera kvitton eller motsvarande dokumentation, i syfte att hitta illegal avfallshantering.

I tillsynen av C-verksamheter har vi fokuset på avfall, vilket stämmer väl överens med åtgärderna i den nationella strategin. Inventera och genomföra uppsökande tillsyn kommer vi dock att vänta med tills Naturvårdsverket tagit fram vägledningar och handläggarstöd, vilket de utlovat till 2023.

6.2.3.2. Återvinning av avfall så att det upphör att vara avfall

- Bedriva tillsyn utifrån anteckningsskyldigheten enligt avfallsförordningen.

Detta kontrollerar vi i tillsynen på samtliga miljöfarliga verksamheter.

6.2.3.3. Förorenade områden

- Upprätta fastställda handlingsplaner eller motsvarande styrdokument för arbetet med tillsyn av prioriterade förorenade områden.
- Öka tillsynen av prioriterade förorenade områden, vilket leder till ökat antal pågående undersökningar och åtgärder till 2025.

Handlingsplan för arbetet med förorenade områden finns som bilaga 1 till denna tillsynsplan. Sett till kommunens storlek och resurser för tillsynen finns det inte möjlighet att öka tillsynen inom området, då vi redan utför tillsynen i en relativt stor omfattning.

6.2.3.4. Anmälan om avhjälpandeåtgärd enligt §28 FMH (sanering)

- Tillförskaffa oss tillräcklig kunskap inom riskbedömningar, representativa halter samt platsspecifika riktvärden.

Kompetensen bygger vi ständigt genom t ex Länsstyrelsens utbildningar/träffar, utbyte med andra kommuner och handläggartäffar samt egen inläsning och handläggning av ärenden där varje ärende ger en egen bedömning utifrån sina förutsättningar.

6.2.3.5. Kvalitetssäkrad kontroll – utsläpp till vatten

- Utföra tillsyn på avloppsreningsverk avseende egenkontroll och/eller kontrollprogram för att bedöma aktualitet och regelefterlevnad gällande flödesmätning, provtagning och ställningstaganden som görs.

I det fall Naturvårdsverkets tillsynsvägledning har kommit 2022, som de utlovat kommer vi att utföra tillsynen 2023. I annat fall kommer vi skjuta fram tillsynen tills vägledningen kommit.

6.2.3.6. Dagvatten

- Utföra tillsyn angående egenkontrollen hos VA-huvudmannen, senaste dokumenterad egenkontroll, när den genomfördes och med vilken regelbundenhet.

Vi utför regelbundet tillsyn på dagvattenanläggningar som finns på de miljöfarliga verksamheter som är aktuella för tillsyn. De kommunala dagvattenanläggningarna har vi inte kunnat ha tillsyn på då ansvarig huvudman inte är utrett. Eftersom åtgärden i nationella strategin säger att tillsyn ska vara utförd senast 2023 behöver tillsynen i alla fall utföras då, och VA-huvudmannen har informerats om detta.

6.2.3.7. Energihushållning

- Bedriva systematisk energitillsyn och t ex förelägga om energikartläggning och energihushållningsplan samt där det är skäligt förelägga om åtgärder.

Vi har under flera år utfört energitillsyn på de miljöfarliga verksamheter vi haft tillsyn på. Vi kommer att fortsätta med det även under 2023 och därefter gå vidare med föreläggande om åtgärder.

6.2.3.8. Små avlopp

- Utföra planerad tillsyn av små avloppsanläggningar baserat på riskklassning där de avloppsanläggningar prioriteras som har störst negativ påverkan på människors hälsa och miljön.

Riskklassningsmodellen ska tas fram av Havs- och Vattenmyndigheten under 2022, enligt strategin. Därmed har vi inväntat den och övergår till den riskbaserade modellen 2023, om vi anser att den är lättanvänd och vi har möjlighet att uppdatera vårt verksamhetssystem med de uppgifterna. Under tiden fortsätter vi, sedan flera år tillbaka, med vår etablerade modell för regelbunden tillsyn av små avlopp.

6.2.3.9. Växtnäringsläckage från jordbruk och hästgårdar

- Välja ut tillsynsobjekt utifrån en riskbedömning av möjlig påverkan på vattenförekomst oavsett inriktning på jordbruksverksamhet.
- Prioritera tillsyn av jordbruksverksamheter och hästgårdar som ligger utmed vattenförekomster där miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten inte uppnås idag.
- Använda de nationellt framtagna checklistorna för tillsyn.

Då vi ligger efter med tillsyn på jordbruk och hästgårdar har vi inte möjlighet under 2023 att utgå från riskbedömningar vid urval av tillsynsobjekt, utan prioriterar de tillsynsobjekt som hade tillsyn för längst sedan. Under 2023 kommer vi att ta denna riskbedömning i beaktning vid urval av tillsynsobjekt. Vi använder den framtagna checklisten med vissa ändringar.

6.3. Hälsoskydd

Tillsynen inom hälsoskyddsområdet grundar sig på att människors hälsa inte ska påverkas negativt. Hälsoskyddstillsynen omfattar ett brett arbetsområde som rör allt från inomhusmiljön, som t.ex. buller, fukt, lukt, radon och mögel, till badvattenkvalitet, hygieniska lokaler och hållande av djur inom detaljplanlagt område.

Kemikalie- och avfallsfrågor hanteras också vid tillsyn på de verksamheter som hamnar inom hälsoskyddsområdet. I arbetsuppgifterna ingår förutom tillsyn även granskning av bygglovsärenden och detaljplaner samt remisser. Hälsoskyddsarbetet är till stora delar händelsestyrt. Inkommande ärenden i form av anmälningar, ansökningar, remisser och klagomål tar en stor del av handläggarnas tid i anspråk. Ambitionen är att ge stöd och information så långt som möjligt i enlighet med gällande lagstiftning och tillgängliga resurser.

Inom området hälsoskydd finns även tillsynen enligt Tobakslagen, Lagen om försäljning av vissa receptfria läkemedel i detaljhandel och Lagen om e-cigarettor och påfyllningsbehållare samt Strålskyddslagen.

Tabell 9. Ämnesområden inom arbetsområdet hälsoskydd.

Bostäder	Offentliga lokaler	Hygienlokaler	Strålning	Försäljning
Inomhusmiljö	Förskolor	Tatuerare	Radon	Tobak
Information/ utbildning	Grundskolor	Akupunktur	Elektromagnetisk strålning	Folköl
Egenkontroll	Gymnasieskolor	Massörer	Solarier	Receptfria läkemedel
	Hotell	Frisörer		E-cigg

	Idrottsanläggningar	Fotvård		Kosmetiska och hygieniska produkter
	Nöjeslokaler	Hudvård		
	Fritidsverksamhet	Håltagning		
	Vårdlokaler			
	Strand/bassängbad			
	Tobakstillsyn			

Tabell 10. Planerad tillsyn 2023 inom arbetsområdet hälsoskydd.

Löpande tillsyn	Tidsåtgång 2023 (tim)	Jmf behov 2023 (tim)	Planerad i projekt/process	Kategori	Prioritering
Bassängbad (offentliga)	18	0		Styrd tillsyn	1
Solarium	2	8		Styrd tillsyn	1
Anm.pliktiga hygienlokaler	102	12	x	Styrd tillsyn	1
Strandbad	6	6		Bebovsprioriterad tillsyn	1
Skolor	90	60	x	Styrd tillsyn	1
Flerbostadshus	30	70		Bebovsprioriterad tillsyn	2
Försäljningsställen tobak (tobakslagen), inkl. e-cigg	45	26		Styrd tillsyn	1
Försäljningsställen folköl (alkohollagen)	12	12		Styrd tillsyn	1
Servering alkohol (alkohollagen)	300	300		Styrd tillsyn	1
Försäljningsställen receptfria läkemedel (lag om försäljn. receptfria läkemedel)	9	9		Styrd tillsyn	1
Rökfria miljöer		157*		Bebovsprioriterad tillsyn	1 (27 tim) 3 (130 tim)
Vårdboenden	55	0		Bebovsprioriterad tillsyn	1
Tillfälliga boenden (B&B, hotell, vandrarhem)	35	0		Bebovsprioriterad tillsyn	1
Uppföljning tillstånd djur inom detaljplan	24	24		Bebovsprioriterad tillsyn	2

*Tillsyn utförs på skolor och restauranger i samband med ordinarie tillsyn. I övrigt utförs det som en prio 3.

6.3.1. Nationell strategi för miljöbalkstillsynen 2022-2024

Inom området hälsoskydd är föreslagna åtgärder och tillsyn under 2023 (ej specificerat år för genomförande) som rör kommunen som tillsynsmyndighet följande:

6.3.1.1. Inomhusmiljö i bostäder

- Kartläggning och urval av fastigheter/bostäder inför tillsyn, samt tillsyn av fastigheter/bostäder där risken för olägenheter för människors hälsa är stor.
- Vi planerar att utföra tillsyn i ett antal fastigheter/bostäder under 2023, vilket är en tillsyn vi utfört de senaste åren med undantag under pandemin 2020-2021.

6.3.1.2. Bassängbad

- Utföra tillsynsbesök på anmälningspliktiga bassängbad.

Vi utför regelbunden tillsyn på bassängbaden i kommunen med två års intervall.

6.3.1.3. Inomhusmiljö och egenkontroll i förskola och skola

- Utföra tillsyn av förskolor och grundskolor, med extra fokus på städning.

Vi utför regelbunden tillsyn på förskolor och skolor i kommunen med två års intervall. Under 2023 kommer vi att utföra tillsyn på skolor. Fokuset kommer att vara städning, så som nationella strategin säger.

7. Miljömål i tillsynen

Bygg- och miljönämnden ska i tillsynen verka för att de av riksdagen antagna nationella miljömålen uppnås senast år 2025. Nedan listas de miljömål som har koppling till bygg- och miljönämndens tillsynsområden. Mer att läsa om de nationella miljömålen innehåll och mål finns på www.miljomal.se.

Tabell 11. Miljömål med koppling till bygg- och miljönämndens tillsynsområden

Nationellt miljömål	Exempel på tillsynsområde
Begränsad klimatpåverkan	Energieffektivisering, Köldmedia
Frisk luft	Fastbränsleledning
Giftfri miljö	Avfall, Förorenad mark, Köldmedia, Kemikalier
Skyddande ozonskikt	Köldmedia
Säker strålmiljö	Radon
Ingen övergödning	Enskilda avlopp, Lantbruk
Levande sjöar och vattendrag	Enskilda avlopp, Lantbruk
God bebyggd miljö	Avfall, Enskilda avlopp, Radon, Boendemiljö

17 globala mål finns framtagna inom det så kallade Agenda 2030. Målen gäller hela världens länder för att nå en hållbar utveckling. Nedan listas några mål med delmål som har koppling till bygg- och miljönämndens tillsynsområden:

Tabell 12. Globala mål med koppling till bygg- och miljönämndens tillsynsområden.

Globalt mål	Delmål
Mål 6 – Rent vatten och sanitet för alla	6.1 Säkert dricksvatten för alla
	6.3 Förbättra vattenkvalitet och avloppsrening samt öka återanvändning
Mål 7 – Hållbar energi för alla	7.3 Fördubbla ökningen av energieffektivitet
Mål 11 – Hållbara städer och samhällen	11.6 Minska städers miljöpåverkan
Mål 12 – Hållbar produktion och konsumtion	12.4 Ansvarsfull hantering av kemikalier och avfall

8. Åtgärder för att uppfylla miljö kvalitetsnormerna (MKN) enligt vattendirektivet

Hörby kommun omfattas av två vattendistrikt, Södra Östersjön och Västerhavet. I förslag till Åtgärdsprogram 2021-2027, som ännu inte är beslutat, finns åtgärder som ligger på kommunerna. Här listas de åtgärder som är relevanta för bygg- och miljönämnden:

8.1 Södra Östersjöns och Västerhavets Vattendistrikt

Åtgärd 1 – Vattenplanering

Kommunerna ska genomföra en förvaltningsövergripande vattenplanering med en helhetssyn utifrån ett avrinningsområdesperspektiv. Vattenplaneringen ska ha fokus på de yt- och grundvattenförekomster där det behövs åtgärder för att miljö kvalitetsnormerna ska kunna följas. Vattenplaneringen ska bland annat kunna tillämpas i tillsynsplan och behovsutredning för miljöfarlig verksamhet, små avlopp, vattenskyddsområden, förorenade områden, jordbruk.

Åtgärder ska vara vidtagna senast två år efter åtgärdsprogrammets fastställande och ska sedan uppdateras kontinuerligt.

Tillsyn för uppfyllande av miljö kvalitetsnormerna

Vi utför kontinuerligt tillsyn på lantbruk, industrier, verkstäder, fordonstvättar, små avlopp och avloppsreningsverk.

Åtgärd 2 – Miljö tillsyn

Kommunerna ska särskilt utöka och prioritera sin tillsyn av

- a. miljöfarliga verksamheter enligt miljöbalken 9 kap.
- b. förorenade områden enligt miljöbalken 10 kap.
- c. jordbruk och annan verksamhet enligt miljöbalken 12 kap.

Detta innebär att kommunerna ska:

- i tillsynsplanering, prioritera tillsyn av miljöfarliga verksamheter som bidrar till att miljö kvalitetsnormerna inte följs eller riskerar att inte följas.
- i tillsynen av miljöfarliga verksamheter, ställa de krav som behövs där det finns en risk att miljö kvalitetsnormerna för vatten inte kan följas på grund av påverkan från den aktuella verksamheten.
- i tillsynen av förorenade områden, särskilt prioritera och ställa krav på utredningar och åtgärder, så att miljö kvalitetsnormerna för vatten kan följas.

Kommunerna ska därefter följa upp och säkerställa att det vid de verksamheter som påverkar vattenkvaliteten genomförs de åtgärder som behövs för att följa miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten. Åtgärden ska genomföras kontinuerligt.

Tillsyn för uppfyllande av miljö kvalitetsnormerna

Tillsynen av miljöfarlig verksamhet, förorenad mark och jordbruk är en prioriterad tillsyn. Dock kan vi behöva titta mer på prioriteringar inom de olika områdena utefter verksamheter som påverkar vattenkvaliteten.

Åtgärd 3 – Dricksvattenskydd

Kommunerna ska säkerställa att långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen. Åtgärden innehåller fyra punkter, varav en berör tillsynen:

- c. systematiskt och regelbundet bedriva tillsyn över vattenskyddsområden

Åtgärden ska genomföras i samarbete med Länsstyrelserna. Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande.

Tillsyn för uppfyllande av miljö kvalitetsnormerna

Tillsyn av befintligt vattenskyddsområde Hörby ska vi utföra under 2022 som en prioriterad tillsyn. Vi har inte det som en regelbunden tillsyn, men kommer i framtida behovsutredningar lägga in det som en återkommande tillsyn. Vi deltar även i arbetet med framtagande av nya vattenskyddsområden tillsammans med VA-huvudmannen.

Åtgärd 4 – Fysisk planering

Berör inte tillsyn.

Åtgärd 5 – VA-plan inklusive dagvatten

Åtgärderna som föreslås berör inte tillsyn. Däremot deltar vi i arbetet med framtagande av nya/reviderade VA-planer och använder dem i vår tillsyn av små avlopp.

Åtgärd 6 – Dioxiner från småskalig förbränning

Kommunerna ska verka för att minska utsläppen av dioxiner och dioxinliknande föreningar från småskalig förbränning. Åtgärden ska genomföras i samverkan med Naturvårdsverket, Energimyndigheten och länsstyrelserna.

Åtgärden ska genomföras så att den bidrar till att de åtgärder vidtas som behövs för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas, och genomföras kontinuerligt.

Tillsyn för uppfyllande av miljö kvalitetsnormerna

Vi har ännu inte analyserat hur detta berör tillsynen och vad vi kan göra i vårt tillsynsarbete.

9. Nedprioriteringar och Tillsynsskuld 2023

Här listas de tillsynsområden som i planeringen är nedprioriterade och därmed inte kommer att kunna utföras med de resurser som finns tillgängliga.

Nedprioriteringar har gjorts för att det inte finns tillräckligt med personalresurser enligt behovsutredningen. Verksamhetsområden som kräver mycket personalresurser för en effektiv tillsyn har prioriterats ned eller att det helt enkelt finns annan behovsprioriterad tillsyn som är mer angelägen att utföra. Delar av denna tillsyn planerar vi att utföra i samverkan med grannkommunerna för att få en mer effektiv tillsyn, då fler objekt kan leda till att minskade resurser krävs per objekt.

I och med att viss tillsyn prioriteras ned uppstår en tillsynsskuld inom vissa områden. Tillsynsskulden följer med kommande år till dess att tillsynen är utförd.

9.1. Nedskräpning (ej klagomål)

Beräknad tid: 50 timmar

Motiv till nedprioritering:

Tillsynen tar mycket tid i anspråk som inte kan prioriteras, då annan tillsyn som ger större miljö- och hälso nytta behöver prioriteras. Vi har endast möjlighet att handlägga inkomna anmälningar.

Konsekvens:

Det kan finnas avfall, antingen miljöfarligt eller inte, på fastigheter/områden där vi inte har möjlighet att ställa krav på åtgärder. Förlängningen kan bli, om det är miljöfarligt avfall, att förorening av mark och/eller vatten sker. Även om det inte är miljöfarligt avfall sker ingen återföring till kretsloppet i och med att avfallet inte lämnas för återvinning/återanvändning.

9.2. Uppföljning av tillstånd inom renhållning

Beräknad tid: 54 timmar

Motiv till nedprioritering:

Tillsynen tar mycket tid i anspråk som inte kan motiveras i förhållande till miljönyttan.

Konsekvens:

Dispens för slamspridning innebär att slam från trekammarbrunn kan spridas på åkermark. I det fall tillräcklig mark inte finns eller slammet sprids på felaktigt sätt kan det innebära en risk för miljön eller olägenhet för omkringboende. Det sistnämnda kan dock fångas upp i händelsestyrd tillsyn genom klagomål. Kompostering på felaktigt sätt kan innebära olägenhet för grannfastighet. Troligen fångas även dessa upp i händelsestyrd tillsyn genom klagomål. Övriga tillstånd gällande t ex gemensam sophämtning, uppehåll i sophämtning får inte anses innebära sådan risk för miljön så att tillsynen behöver prioriteras upp.

9.3. Rökfria miljöer (förutom förskolor några restauranger)

Beräknad tid: 130 timmar

Motiv till nedprioritering:

Tillsynen kräver mycket tid i anspråk, vilket innebär att annan tillsyn skulle få nedprioriteras. Skolor och restauranger prioriteras eftersom det är objekt som besöks ändå för planerad tillsyn. Skolor anses dessutom som prioriterat då ungdomar tillbringar en stor del av sin tid där. Tillsyn kommer att utföras på skolorna vid ordinarie tillsyn 2021.

Konsekvens:

Övriga miljöer som enligt lagen ska vara rökfria (t ex busshållplatser, offentliga lokaler) ges ingen tillsynstid och besökare riskerar därmed att utsättas för tobaksrök.

9.4. Strandskydd, förebyggande tillsyn

Beräknad tid: 50 timmar

Motiv till nedprioritering:

Tillsynen tar mycket tid i anspråk som inte kan motiveras i förhållande till sitt syfte.

Konsekvens:

Byggnationer inom strandskyddat område upptäcks inte, vilket i sin tur innebär att det finns områden som inte är tillgängliga för allmänheten så som är syftet med strandskyddet.

9.5. Försäljning burkar och PET

Beräknad tid: 10 timmar

Motiv till nedprioritering:

Tillsynen är inte befogad då det vid tidigare tillsyn inte konstaterats några avvikelser.

Konsekvens:

Inga konsekvenser, då inga avvikelser funnits.

10. Uppföljning och Utvärdering av tillsynen

Process- och projektinriktad tillsyn ska följas upp löpande under året, samt när arbetsområden avslutas. Vi utvärderar resultatet av tillsynen och om vi uppnådde önskad effekt. Vi tittar även på om kontrollmetoden behöver revideras eller ändras.